

Література

1. Шевчук А.В., Дякур М.Д. Кримінальне право України (Особлива частина): навч. посіб. Чернівці: ТОВ «Друк Арт», 2010. 304 с.
2. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 704 с.
3. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації: лекції / О.В. Ус. Харків: Право. 2018. 368 с.
4. Кримінальне право. Загальна частина: підруч. / за ред. А.С. Беніцького, В.С. Гуславського, О.О. Дудорова, Б.Г. Розовського. Київ: Істина, 2011. 1112 с.

УДК 343.57(043.2)

Зубко Є.В., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

МЕТОДИКА ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИКІВ

Кримінальні провадження про незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин розпочинаються за різних ситуацій. Наприклад, це може бути під час виявлення таких предметів у ході огляду авіапасажирів чи інших громадян, які викликають підозру у правоохоронців, що несуть патрульну службу, охороняють певні важливі об'єкти (метро, вокзали тощо) – приводом виступатимуть рапорти цих працівників правоохоронних органів. Інколи кримінальні провадження розпочинаються за заявами родичів наркоманів, працівників аптек, які виявили підроблені рецепти на отримання наркотичних засобів, представників підприємств та організацій, на яких виявлено підпільні лабораторії для виробництва наркотиків або факти крадіжок продукції – ліків, що містять наркотичні засоби або сильно дійні препарати.

Розпочинаються кримінальні провадження також за заявами засобів масової інформації, в яких містяться відомості про наркоорганізації, нелегальні посіви конопель, опійного маку, канали надходження наркотиків до країни або конкретного регіону, а також інші відомості, пов'язані з незаконним обігом наркотиків. Однак найчастіше кримінальні провадження розпочинаються за матеріалами негласних розробок, у ході котрих установлено угруповання, зайняті наркобізнесом. Тоді негласні працівники надають слідчому отримані відомості, на основі якої й вирішується питання про початок кримінального провадження та досудового розслідування.

Підставою для початку кримінального провадження слугують достовірні й достатні відомості про затримання особи з наркотичним засобом під час його придбання чи перевезення, а також під час митного

огляду чи огляду речей у затриманих осіб. Факт виявлення наркотичних засобів у розмірах, що перевищують кількість, за яку настає адміністративна відповідальність, в житловому і виробничому приміщеннях, у поштових відправленнях і т.д., також слугує достатньою підставою для ухвалення відповідного рішення.

Особливості методики протидії окремим видам та групам правопорушень, що пов'язані з наркотиками настільки різноманітні, наскільки різними є такого роду діяння та предмет чи знаряддя даного діяння.

Тому особливості тактики проведення окремих слідчих дій по кримінальним провадженням про кримінальні правопорушення, що пов'язані із незаконним обігом наркотиків, можуть проявлятися в контексті базисної методики протидії такого роду діянням, а саме у проведенні: 1. Оперативно-слідчої комбінації із затримання наркомана у процесі підготовки чи скоєння злочину, що пов'язаний із незаконним обігом наркотиків. 2. Особистого обшуку, слідчого освідування і судово-медичної експертизи підозрюваного. 3. Виїмки (тимчасового доступу та вилучення), позаекспертного дослідження (експерес-діагностики за допомогою спеціального комплекту технічних засобів) і слідчого огляду речовин, що підозрюються як наркотики, та інших речовин джерел доказів, що пов'язані з наркотиками. 4. Обшуку з метою пошуку цих речових джерел доказів. 5. Отримання зразків для експертизи наркотиків. 6. Підготовки матеріалів і призначення: 6.1. Експертизи наркотиків та прирівняних до них речовин. 6.2. Судово-медичної та інших судових експертиз у процесі протидії злочинам, що пов'язані із незаконним обігом наркотиків. 7. Допиту свідків і підозрюваного. 8. Проведення очної ставки між ними (одночасного їх допиту). 9. Проведення впізнання та інших слідчих дій із попередження, виявлення, припинення, розкриття і попереднього розслідування злочинів цього виду.

Також особливої уваги заслуговують ті факти та обставини, що можуть бути встановлені за допомогою мікрооб'єктів, у т.ч. запаху людини і наркотиків, у процесі протидії правопорушенням, що пов'язані із незаконним обігом наркотиків:

1. Факт паління чи іншого вживання наркотиків за: мікросубстанціями продуктів розпаду наркотиків у слині наркомана; змивах із губ, пальців рук, волосся наркомана (протягом трьох годин після куріння, чому не завадить навіть миття після цього рук, іншого шкіряного покриву); крові наркомана, нігтях та у волоссі голови наркомана (накопичуються відповідно періодичності та дозам вживання наркотиків).

2. Знаряддя виготовлення чи споживання наркотиків за їх мікросубстанціями у змивах етиловим спиртом з цих предметів (промивання шприців та ін.).

3. Періодичність та дози прийняття наркотиків протягом тривалого

часу за: ультрасубстанціями у нігтях та волоссі голови наркомана; мікровідображеннями зміни внутрішніх органів наркомана; факт наркозалежності за мікровідображеннями зміни кров'яних тілець та інших складових елементів крові наркомана; факт зберігання та транспортування наркотиків за мікросубстанціями обміну від наркотиків та від сховищ чи предметів транспортування (ультрасубстанції наркотиків пронизують поліетилен та інші традиційно герметичні матеріали; легко адсорбуються текстильною тканиною та іншим одягом наркомана) [1, с. 329].

Також варто зазначити, що велике значення в протидії даним видам правопорушень є також їх попередження профілактика. Міжнародна спільнота й Україна встановлюють правові основи діяльності у сфері протидії незаконному обігу наркотиків з метою охорони здоров'я громадян, державної і громадської безпеки. Національне законодавство про незаконний наркообіг складається з норм, що містяться в міжнародних договорах, ратифікованих Україною – Женевській Конвенції «Про заборону незаконної торгівлі наркотичними засобами» 1935 р., «Єдиній конвенції про наркотичні засоби» 1961 р. та ін. [2, с. 74].

Література

1. Курс лекцій з криміналістики: навч. посіб. / О.А. Кириченко та ін. Миколаїв: ЧДУ, 2014. 346 с.

2. Літвінова І.Ф., Гурченко О.Ю. Державно-правовий вплив на сферу незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2021. № 94. С. 68-77.

УДК 37:351.74(4)(043.2)

Козинець О.Г., к.і.н., доцент,
Желай В.М., здобувачка вищої освіти,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна

ЩОДО ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Проблема підготовки висококваліфікованих фахівців правоохоронних органів актуальна для всіх країн світу, в тому числі й для України.

Слід зазначити, що за межами України накопичений значний і різноманітний досвід підготовки правоохоронців. Повне і глобальне висвітлення проблем організації та здійснення підготовки правоохоронців у різних країнах вимагає особливого вивчення, використання великої кількості інформації загально-правового, відомчого, нормативного, організаційного, фактичного, оперативного, статистичного, психологічного, навчального, методичного характеру. Освіта та навчання